

תוכן עניינים

1	מבוא
2	סקירת ספרות
5	שאלת מחקר
6	ביבליוגרפיה

שביעות רצון מהזוגיות הינו מבנה חשוב, אשר משחק תפקיד במחקרים אשר עוסקים במודלים של זוגיות, והוא משמעותי גם מההיבט הטיפולי עבור אנשי מקצוע אשר שמים למטרה לסייע לזוגות להתגבר על משברים (Funk & Rogge, 2007). שביעות רצון מהזוגיות קשורה להשלכות חיוביות על בני אדם כיחידים, על משפחות וגם על החברה כולה. כך למשל, בני אדם אשר מדווחים על רמה גבוהה יותר של שביעות רצון מהזוגיות הם בעלי סיכוי גבוה יותר לדווח על יציבות גבוהה יותר של מערכת היחסים (Bui, Peplau, & Hill, 1996). נישואים נחשבים לבעלי ערך עבור הפרט, כאשר ישנם ממצאים אשר מראים כי אנשים נשואים חיים סגנון חיים בריא יותר, בעלי בריאות נפשית טובה יותר, בעלי חיי מין מספקים יותר ומצב כלכלי טוב יותר מאשר אנשים שאינם נשואים (Waite & Gallagher 2000). להיעדר שביעות רצון גם יש תפקיד חשוב, מכיוון ששביעות רצון נמוכה נמצאה במחקרים קשורה לאיכות חיים נמוכה יותר, רמות נמוכות יותר של שמחה, דימוי עצמי נמוך יותר ומצוקה נפשית (Hawkins & Booth, 2005). מחקרים מוצאים כי ירידה בשביעות רצון מהזוגיות מובילה לפרידה וגירושים (Gottman, 1994).

מחקרים רבים מראים כי גורלן של מערכות יחסים בין בני הזוג הן לא בלתי תלויות מתפקידים אחרים אותם ממלאים בני הזוג, תפקידי הקריירה שלהם (Lingard & Sublet, 2002). כך למשל, מחקרים אשר נעשו בעבר הראו כי ההקשר התעסוקתי של אנשים משפיע על הקונפליקט הנתפס בין היבטים של קריירה והיבטים אשר לא קשורים לקריירה, כגון איכות הזוגיות (Hughes, Galinsky, & Morris, 1992). הספרות המחקרית מבחינה בין קונפליקט משפחה-עבודה וקונפליקט עבודה-משפחה (Frone, 2003). הרעיון העומד בבסיס תיאוריות הקונפליקט הוא כי מתח בין שני התפקידים (משפחה וקריירה) עשוי ליצור השלכות שליליות על התפקוד, כולל פגיעה בשביעות הרצון מהזוגיות (Amstad, Meier, Fasel, Elfering, & Semmer, 2011). אכן, מחקרים הראו כי קונפליקט בין זוגיות לקריירה משפיע לרעה על שביעות רצון מהזוגיות (Allen, Herst, Bruck, & Sutton, 2000). במחקר סקירה של אלן ועמיתיו (2000), החוקרים סקרו 67 מחקרים ומצאו קשר שלילי בין מידת הקונפליקט לבין שביעות רצון מהזוגיות. גם פורד ועמיתיו (Ford, Heinen, & Langkamer, 2007) בסקירה של 120 מחקרים מצאו קשר שלילי בין מידת הקונפליקט לשביעות רצון מהזוגיות והמשפחה.

בעוד שמחקרים רבים מוצאים קשר שלילי בין מידת הקונפליקט בין זוגיות לקריירה, לבין שביעות רצון מהזוגיות, ישנם מחקרים אשר מוצאים כי קשר זה עשוי לא להתקיים בכל התנאים. כך למשל, על פי הגישה המרחיבה (Gershon, 1985 בתוך מור וגיא, 2006), התפקיד המוסרתי של אמהות הוא כבר לא ערך קדוש בכל הקבוצות. בהתאם, ישנם המאמינים כי הרווחה של הילד אינה נפגעת כאשר האם מנהלת קריירה לצד טיפוח המשפחה ואף טוענים כי התמקדות יתר במשפחה עשויה להזיק (Moore & Gobi, 1995) בתוך מור וגיא, 2006).

המטרה של העבודה הנוכחית היא לבחון את הקשר בין אסטרטגיית ההתמודדות של האישה עם הקריירה (מור וגיא, 2006) לבין שביעות רצון מהזוגיות. באופן ספציפי, בהתאם למור וגיא (2006), העבודה תבחן את מידת שביעות הרצון בקרב נשים הבוחרות לשלב בין קריירה למשפחה, לבין אלו הבוחרות להתמקד באחד התפקידים.

סקירת ספרות

מקובל לחשוב כי החשיבות אותה מייחסים בני אדם לתפקידים שהם ממלאים בחיים נמדדים על ארבעה ממדים: (1) קריירה (2) נישואין וחיי זוגיות (3) הורות וגידול ילדים (4) הדאגה והטיפול בבית (Amatea, Cross, Clark, & Bobby, 1986). הרעיון אשר עמד בפני חלוקה זו התבסס על כך כי תפקידים דורשים זמן משאבים מהאדם, ומכיוון שזמן ומשאבים הם מוגבלים, באופן טבעי, תפקידים אלו מתחרים אחד בשני. מכיוון שבני אדם שונים אחד מהשני בנטיות שלהם לכיוון אחד התפקידים, ניתן לאפיין אותם באמצעות המידה בה כל תפקיד משמעותי עבורם. ישנם הבדלים בינאישיים רבים אשר משפיעים על האופן בו בני אדם רואים את התפקידים שלהם והיחסים ביניהם. ישנם אנשים אשר רואים את התפקידים כמעצמים אחד את השני, בעוד שאנשים אחרים, רואים בתפקידים הללו כמתנגשים אחד בשני ויוצרים קונפליקט (Frone, Yardley, & Markel, 1997). מחקרים רבים בדקו את חשיבות תפקידי החיים והקשר בין תפקיד הזוגיות לדוגמא, ותפקיד הקריירה. אחד הממצאים אשר חוזרים על עצמם בכל המחקרים הוא כי אנשים אשר רואים חשיבות רבה בתפקיד הקריירה וגם חשיבות גדולה לתפקיד המשפחה, חשים מתח הקשור לתפקיד (Niles & Goodnough, 1996).

כאשר מתקיים קונפליקט בין תפקידים, כגון קונפליקט בין הזוגיות לקריירה, יש לכך השפעה על המצב הפסיכולוגי של האדם. כך למשל, במחקרים קודמים נמצאה השפעה שלילית על מצב הרוח, חרדה, דיכאון, סימפטומים פסיכוסומטיים, לחץ דם גבוה, התמכרות לחומרים משכרים ועוד (Smith, 2000). לעומת זאת, כאשר שני התפקידים (קריירה ומשפחה) אינם מתנגשים אחד בשני, יש לך פוטנציאל להוביל לשביעות רצון מהחיים, מהמשפחה ומהעבודה (Blancero, DelCampo, Taylor, 2014). על פי הספרות המחקרית, ישנם מחקרים רבים אשר מראים כי דרישות עבודה וקריירה מפריעים לתפקוד במשפחה (Spector et al., 2007). במטה אנליזה אשר נערכה על עשרה מחקרים שונים, נמצא קשר חזק בין מספר שעות העבודה ומידת העומס בעבודה, לבין התפקוד במשפחה (Spector et al., 2007). בנוסף, דפוס דומה עולה במחקרים השוואתיים אשר מוצאים קשר בין עומס בעבודה לבין הפרעה לחיי המשפחה במדינות כגון שוודיה, צפון אמריקה, שוויץ ועוד (Spector et al., 2007).

בעבר היה נהוג לחשוב כי נשים עשויות להיות בקונפליקט בין זוגיות לבין קריירה בעוצמה גבוהה במיוחד. כך למשל, הספרות המחקרית מצאה כי משתנה של מגדר קשור לקונפליקט של משפחה עבודה. חוקרים מוצאים כי מגדרו של האדם – גבר או אישה, משפיע על קיום הקונפליקט והעוצמה שלו (Milkie & Peltola, 1999). על פי מילקי ופלוטונה, הדרישות מתפקידי גברים ונשים הן שונות. באופן מסורתי, הדרישות מנשים קשורות יותר לתפקיד המשפחה ומגברים, הדרישות קשורות יותר לתפקיד הקריירה. באופן דומה, מחקרים מצאו מראים כי עבור נשים, עמידה בדרישות